

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoPr/12/2024
Identifikačné číslo spisu:	1616205026
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1616205026.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Martina Vladíka v spore žalobcu: J. X., narodený XX. T. XXXX, P. T. XXX, zastúpeného: HHB advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Martine, Andreja Kmeťa 576/13, IČO: 52 274 896, proti žalovanému: SCHNELLECKE SLOVAKIA s.r.o., so sídlom v Bratislave, CTPark Bratislava 7002/18, IČO: 35 768 908, zastúpenému: Hriadel-Heger & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Železničiarska 3191/18, IČO: 51 643 359, za účasti intervenienta na strane žalovaného: Sociálna poisťovňa, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8 a 10, zastúpenému: JUDr. Dagmar Kubovičová, advokátka, so sídlom v Bratislave, Nám. Biely Kríž 3, o určení, že ide o pracovný úraz, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5Cpr/2/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2024 sp. zn. 8CoPr/2/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal aby súd určil, že úraz, ktorý utrpel dňa 23. februára 2016 v areáli pracoviska žalovaného je pracovný úraz, žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vychádzal zo zistenia, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 1. marca 2010 pracovnú zmluvu, na základe ktorej vykonával činnosť skladového zamestnanca. Miestom výkonu práce boli dohodnuté všetky strediská žalovaného nachádzajúce sa na území SR v obciach Lozorno, Bratislava, Trnava. Dňa 23. februára 2016 žalobca nastúpil do zamestnania. V čase o cca 17.45 hod. v šatniach žalovaného určených na prezlečenie zamestnancov do pracovných úborov došlo k fyzickému útoku na žalobcu zo strany iného zamestnanca. V dôsledku tohto útoku na žalobcu mu bolo spôsobené ťažké ublíženie na zdraví s dobou liečenia od 24. februára 2016 do 9. apríla 2016, teda v rozsahu 46 dní. Znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odbor chirurgia T. Š. B. vypracoval lekársky posudok o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 2. júna 2016. Po právnej stránke vec posúdil podľa § 195 ods. 1, ods. 2, § 220 ods. 1, ods. 2, Zák. práce, podľa § 8 ods. 1 písm. a), ods. 4, ods. 5 písm. a), zák. č. 461/2003

Z.z. a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Poukázal na to, že podľa výpovede žalobcu v trestnom konaní, v ktorom bol vypočutý ako svedok - poškodený, potom ako "prišiel k svojej skrinke, položil si tašku a k nemu pristúpil L. O. a pästou pravej ruky ho udrel do tváre". Zhodne aj svedok G. U. v trestnom konaní uviedol, že keď žalobca prišiel do šatne položil si tašku na lavičku a vtedy ho L. O. napadol, udrel ho pästou pravej ruky do tváre. Z týchto výpovedí dôvodil, že žalobca síce bol v šatni žalovaného, avšak iba prišiel do tohto priestoru. Nezačal sa ešte prezliekať. Úkony potrebné pred výkonom práce sú iste aj úkony spojené s prezlečením zamestnanca s kontrolou pracovných prostriedkov. Takúto činnosť však žalobca ešte nevykonával, iba sa dostavil na pracovisko. Nevykonával teda úkon v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nesporne v prípade žalobcu došlo u neho k úrazu, avšak v čase, keď zamestnanec neplnil pracovnú úlohu ani nevykonával činnosť, ktorá je v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, a preto teda nejde o pracovný úraz. Je jednoznačne preukázané, že úraz a škodu žalobcovi spôsobil L. O.. Žalobu bolo tak potrebné zamietnuť pre nesplnenie podmienok pre vznik zodpovednosti zamestnávateľa. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil, že žalobca utrpel u žalovaného dňa 23. februára 2016 pracovný úraz, za ktorý zodpovedá žalovaný a žalobcovi priznal proti žalovanému a intervenientovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Na základe dovolania žalovaného Najvyšší súd SR uznesením pod č.k. 1Cdo/203/2022 zo dňa 29. novembra 2023 rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že forma zmenového rozhodnutia odvolacieho súdu zodpovedá forme rozhodnutia prvoinštančného súdu. To znamená, že ak odvolací súd mení výrok rozsudku, rozhoduje rozsudkom; ak mení uznesenie, rozhoduje uznesením (pozri komentár k § 392). Osobitosťou zmeňujúceho rozhodnutia je to, že nahrádza pôvodné rozhodnutie súdu prvej inštancie. Preto je dôležité venovať pozornosť presnej formulácii jeho výroku, vrátane určenia patričnej lehoty, možnosti rozhodnutia o návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku a podobne. Pokiaľ došlo k zmene rozsudku súdu prvej inštancie (podľa § 388 CSP) a bolo konštatované vo výrokovej časti rozsudku, že žalobca u žalovaného dňa 23. februára 2016 utrpel pracovný úraz, za ktorý zodpovedá žalovaný, bolo potrebné sa na druhej strane tiež zaoberať aj námietkami žalovaného, čo do rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za pracovný úraz spolu s poukazom na § 196 Zákonníka práce, keďže v danom prípade ako už bolo vyššie konštatované došlo k zmenovému rozhodnutiu odvolacieho súdu a bolo nepochybné, že žalovaný v tomto smere poukazoval v rámci konania aj na ustanovenie § 196 Zákonníka práce (pozri č. 1. 133, 134 súdneho spisu). Je zrejmé z obsahu odôvodnenia rozhodnutia, že odvolací súd sa s touto podstatnou námietkou žalovaného (podstatným skutkovým a právnym tvrdením a právnou argumentáciou, čo do rozsahu zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú úrazom žiadnym spôsobom nevysporiadal (keď napokon rozhodol, že za uvedený pracovný úraz zodpovedá žalovaný). V odôvodnení jeho rozhodnutia úplne absentuje vysporiadanie sa s touto skutkovou a právnou argumentáciou žalovaného (bez ohľadu na bod 13. odôvodnenia, v ktorom je uvedené, že žalovaný porušenie predpisov týkajúcich sa BOZP nepreukázal, že tieto tvrdenia zostali len v rovine tvrdení) v úplnosti najmä, čo do posúdenia čiastočného zbavenia sa zodpovednosti žalovaného s poukazom na ust. § 196 ods. 2 písm. c) Zákonníka práce v korelácii s jeho tvrdením o ľahkomyselnom konaní žalobcu, ktoré mu spôsobilo poškodenie zdravia. V tomto smere je možné prisvedčiť žalovanému, že zmenové rozhodnutie odvolacieho súdu je v tomto smere nedostatočne odôvodnené a došlo teda k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

4. Odvolací súd následne viazaný právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 455 CSP, opätovne preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

5. Uviedol, že v predmetnej veci sa žalobca domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd určil, že úraz, ktorý žalobca utrpel dňa 23. februára 2016 v areáli pracoviska žalovaného v 1. rade je pracovný úraz a za škodu ním vzniknutú zodpovedajú v plnom rozsahu žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne. Žalobca zároveň žiadal žalovaných zaviazat' spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania. Žalobca v

žalobe uviedol, že uzatvoril so žalovaným v 1. rade dňa 1. marca 2010 pracovnú zmluvu na základe, ktorej u žalovaného v 1. rade vykonával činnosť skladového zamestnanca. Miestom výkonu práce boli dohodnuté všetky strediská žalovaného v 1. rade nachádzajúce sa na území SR v obci Lozorno, Bratislava, Trnava. Dňa 23. februára 2016 nastúpil žalobca ako zvyčajne do zamestnania. O cca 17.45 hod v šatniach určených žalovaným v 1. rade ako zamestnávateľom na prezlečenie zamestnancov do pracovných úborov došlo k fyzickému útoku na osobu žalobcu zo strany žalovaného v 2. rade. V dôsledku útoku žalovaného v 2. rade na žalobcu mu bolo spôsobené ťažké ublíženie na zdraví s dobou liečenia od 24. februára 2016 do 9. apríla 2016, teda v rozsahu 46 dní. Žalobca ďalej uviedol vo svojej žalobe, že ako zamestnanec žalovaného v 1. rade sa pripravoval na plnenie svojich pracovných úloh v priestoroch na to určených zamestnávateľom. V týchto priestoroch došlo nezávisle od vôle žalobcu krátkodobým náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov zo strany zamestnanca žalovaného v 1. rade, konkrétne žalovaného v 2. rade k ublíženiu na zdraví s dobou liečenia 46 dní. Žalobca doručil žalovanému v 1. rade oznámenie o dočasnej práceneschopnosti dňa 4. marca 2016, v ktorom bol ako dôvod dočasnej práceneschopnosti uvedený pracovný úraz. Na toto oznámenie žalovaný v 1. rade ako zamestnávateľ reagoval listom zo dňa 7. marca 2016, v ktorom nárok žalobcu z pracovného úrazu neuznal a teda žalovaný v 1. rade odmieta prijať zodpovednosť za úraz žalobcu. Žalovaný v 1. rade pri tom svoje tvrdenia zdôvodňoval tým, že úraz nebol spôsobený pri výkone pracovných činností, ďalej, že úraz nebol spôsobený v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh a tiež, že k úrazu došlo pred začiatkom pracovnej doby. Žalobca sa s takýmito argumentmi žalovaného v 1. rade nestotožňuje. K pracovnému úrazu totiž došlo po nástupe žalobcu do práce. Po príchode na pracovisko sa v zmysle platného vnútorného poriadku žalovaného v 1. rade išiel prezliecť do šatní do pracovného oblečenia, ktoré sú určené na tento účel a kde bol bez slov a varovania napadnutý iným zamestnancom žalovaného v 1. rade. Žalobca činnosť, ktorú vykonával v čase, kedy mu bolo spôsobené ublíženie na zdraví považoval za činnosť, ktorá sa zaraďuje medzi činnosti vykonávané v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh zamestnanca, nakoľko zamestnanec pri výkone svojej činnosti túto plní v pracovnom odeve na to určenom. Žalobca sa nestotožňuje ani s tvrdením žalovaného v 1. rade, že šatne určené zamestnávateľom na prezliekanie sa pred a po skončení pracovnej zmeny nepovažujú za pracovisko zamestnávateľa a teda, že úraz, ktorý na takomto mieste vznikne pred samotným fyzickým vykonávaním pracovných úloh nie je pracovným úrazom. Žalobca poukázal aj na súdnu prax vychádzajúcu zo skutkového stavu, ktorá dospela k záveru, že v prípade ak je zamestnancovi určený vchod do areálu, končí cesta do zamestnania u tohto vchodu a to bez ohľadu na to, kde sa vyznačuje príchod. Ak nie je vchod do areálu takto určený, je pracoviskom budova, v ktorej má zamestnanec plniť svoje pracovné úlohy, prípadne je umiestnený zamestnávateľ u ktorého je zamestnanec v pracovnom pomere. Žalobca sa pri tom ako zamestnanec v rámci interných pokynov a nariadení žalovaného v 1. rade pripravoval na výkon svojej pracovnej činnosti vo viaczmennej prevádzke žalovaného v 1. rade. Podľa jeho interných predpisov mal byť na výkon činnosti pripravený minimálne 10 minút pred faktickým vykonávaním svojej pracovnej činnosti a teda čas, ktorý zamestnanec strávi v šatni za účelom prípravy na výkon jeho náplne pracovnej činnosti je potrebné považovať za úkony súvisiace s pracovnou činnosťou, nakoľko pri týchto úkonoch sa riadia pokynmi zamestnávateľa. Žalobca ďalej uviedol, že si svoj nárok vyplývajúci z pracovného úrazu uplatnil u žalovaného v 1. rade a následne u Sociálnej poisťovne. Žalovaný v 1. rade ako zamestnávateľ ale odmietol uznať úraz ako pracovný a preto aj Sociálna poisťovňa odmieta poskytnúť plnenie z takejto udalosti. Preto bol zo strany Sociálnej poisťovne vyzvaný na podanie žaloby o určenie či došlo k pracovnému úrazu alebo nie. Žalobca uviedol, že v dôsledku úrazu na pracovisku žalovaného v 1. rade došlo k poškodeniu jeho zdravia, ktoré si vyžiadalo dĺžku liečby 46 dní a tiež aj k vzniku škody, ktorá pozostáva z: 1. bolestného, 2. sťaženého spoločenského uplatnenia, 3. straty zárobku počas práceneschopnosti, 4. náhrady straty (prípadnej) na zárobku po skončení práceneschopnosti.

6. Odvolací súd uviedol, že v preskúmanej veci bolo zo skutkového hľadiska zistené, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 1. marca 2010 pracovnú zmluvu, na základe ktorej vykonával činnosť skladového zamestnanca. Miestom výkonu práce boli dohodnuté všetky strediská žalovaného nachádzajúce sa na území SR v obciach Lozorno, Bratislava, Trnava. Dňa 23. februára 2016 žalobca nastúpil do zamestnania. V čase o cca 17.45 hod. v šatniach žalovaného určených na prezlečenie zamestnancov do pracovných úborov došlo k fyzickému útoku na žalobcu zo strany zamestnanca L.

O.. V dôsledku tohto útoku na žalobcu mu bolo spôsobené ťažké ublíženie na zdraví s dobou liečenia 46 dní. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie skutkovo ustálil, že ako žalobca prišiel k svojej skrinke v šatni, položil si tašku na lavičku, pristúpil k nemu L. O. a päšťou pravej ruky ho udel do tváre. Dôvodil, že žalobca síce bol v šatni žalovaného, avšak iba prišiel do tohto priestoru, nezačal sa ešte prezliekať. Mal za to, že úkony potrebné pred výkonom práce sú iste aj úkony spojené s prezlečením zamestnanca, avšak v danom prípade dospel k záveru, že takúto činnosť žalobca ešte nevykonával, iba sa dostavil na pracovisko. Nevykonával teda úkon v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, a preto teda nejde o pracovný úraz. Mal jednoznačne preukázané, že úraz a škodu žalobcovi spôsobil L. O..

7. V zmysle § 220 ods. 2 Zákonníka práce považujú sa za úkony v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh aj úkony potrebné pred začiatkom práce a týmto úkonom sú nepochybne aj úkony spojené s prezlečením sa zamestnanca do pracovného odevu pred nástupom na pracovnú zmenu. Súd prvej inštancie vyložil uvedené ustanovenie príliš reštriktívne, keď považoval za úkon v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh len samotný akt prezliekania sa. Žalobca v podanom odvolaní dôvodne namieta, že takýto výklad je príliš striktný a formalistický. Žalobca vošiel do šatne určenej žalovaným ako zamestnávateľom na prezliekanie do pracovného odevu pred začiatkom pracovnej zmeny, zložil a odložil si tašku na lavičku a pristúpil k svojej skrinke. V momente, kedy bol napadnutý iným zamestnancom, plnil pokyny žalovaného ako svojho zamestnávateľa prezliecť sa pred nástupom na zmenu do pracovného odevu a tento jediný zámer sledoval, keď sa riadne dostavil do šatne, odložil si tašku a pristúpil ku svojej šatňovej skrinke. Prezlečenie do pracovného odevu bolo nevyhnutné z hľadiska povahy jeho pracovnej činnosti a vyžadované od neho žalovaným ako zamestnávateľom, úkony vykonával pred zmenou začínajúcou sa o 18.00 hod., ktorú mal v ten deň nariadenú. Žalobca tak dôvodne argumentuje v podanom odvolaní, že v momente útoku vykonával úkony súvisiace s prezliekaním, keď vošiel do šatne, zložil a odložil si tašku na lavičku a prišiel k svojej skrinke s úmyslom sa prezliecť. Vykonával úkony so zámerom prezlečenia sa a uposlúchnutia pokynu žalovaného byť pred nástupom na zmenu riadne prezlečený do pracovného odevu. Do šatne prišiel jedine za týmto účelom. V danom prípade nešlo o vzájomný konflikt či o bitku zamestnancov, ale o jednostranný útok, na ktorý žalobca nedal nijaký reálny objektívny podnet v priestoroch žalovaného. Intervenient v tejto súvislosti nedôvodne namieta, že žalobca dal podnet na takýto útok. Dostavenie sa do šatne so zámerom prezlečenia do pracovného odevu bola činnosť žalobcu nevyhnutne vyžadovaná povahou práce a pokynmi žalovaného ako zamestnávateľa, súvisela s prezliekaním sa do pracovného odevu, bola vykonávaná v priestoroch, kde sa už bol žalobca povinný riadiť pokynmi žalovaného a bola objektívne vykonávaná v prospech žalovaného ako zamestnávateľa. Žalobca sa v tomto smere svojím konaním nedopustil žiadneho excesu.

8. Žalovaný tvrdil, že fyzická potýčka/inzultácia žalobcu s iným spoluzamestnancom, ktorej následkom bol vznik poškodenia zdravia u žalobcu, je konaním, ktoré je jednoznačne porušením právnych predpisov na zaistenie BOZP, resp. prinajmenšom sa jedná o ľahkomyselné konanie žalobcu, ktoré mu spôsobilo poškodenie zdravia. Pokiaľ žalovaný a intervenient namietali, že žalobca mal porušiť predpisy týkajúce sa BOZP, tieto skutočnosti v konaní nepreukázali a v tomto smere ich námietky zostali len v rovine ich tvrdení. Neuvedli, aký konkrétny predpis alebo pokyn mal byť žalobcom porušený, či bola zo strany žalovaného zabezpečená ich znalosť a vyžadované ich dodržiavanie a kontrola. Všeobecný odkaz na ich porušenie nepostačuje pre zbavenie sa zodpovednosti za škodu. Rovnako bolo povinnosťou žalovaného v konaní preukázať pre svoju čiastočnú liberáciu, že žalobca si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa, konal ľahkomyselne, že existuje príčinná súvislosť medzi konaním žalobcu a vznikom ujmy na zdraví, existuje zavinenie žalobcu.

9. Zákonník práce nedefinuje, aké konanie sa považuje za ľahkomyselné, možno však povedať, že ide o také konanie, ktoré nevyžaduje, aby zamestnanec porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo osobitné predpisy, ale vymyká sa obvyklému spôsobu správania sa v danej situácii a je zapríčinené tým, že zamestnanec pri svojom konaní neprihliada na svoju kvalifikáciu a skúsenosti, z ktorej je možné objektívne očakávať, že zamestnanec vie, kedy si môže spôsobiť ujmu na zdraví, a že sa takému konaniu vyhne. Inými slovami, zamestnanec

koná ľahkomyseľne, keď s ohľadom na jeho vedomosti a skúsenosti neodôvodnene riskuje, že si svojím konaním zapríčiní ujmu na zdraví, pričom konanie zamestnanca samo osebe nemusí byť porušením predpisov a pokynov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Pri posudzovaní ľahkomyseľnosti konkrétneho konania sa berie ohľad na konkrétnu časovú a miestnu situáciu, pri ktorej zamestnanec vedome podstupuje riziko ohrozujúce jeho zdravie. Vzhľadom na tieto objektívne okolnosti sa potom určí, či konkrétne konanie zamestnanca bolo neobvyklé. V ľahkomyseľnom konaní zamestnanca je viditeľná aj subjektívna stránka, t.j. zavinenie, ktoré musí dosahovať minimálne stupeň nedbanlivostného zavinenia, keď z odborných vedomostí a skúseností zamestnanec vie, alebo musí vedieť, že svojím konaním si môže privodiť ujmu na zdraví a bez primeraných dôvodov sa spolieha na to, že jeho konanie zostane bez následkov. Ľahkomyseľné konanie sa považuje za druh kvalifikovanej nedbanlivosti bez ohľadu na to, či je vedomou, alebo nevedomou nedbanlivosťou. Zamestnávateľ je zaťažený dôkazným bremenom preukázať, že u postihnutého zamestnanca išlo o ľahkomyseľné počínanie si, a teda že u neho bolo možné objektívne očakávať určité vedomosti a zručnosti s ohľadom na dosiahnutú kvalifikáciu a skúsenosti.

10. V danej veci bolo nesporné, že došlo k poškodeniu zdravia žalobcu úderom päťou do tváre iným zamestnancom. Ako bolo vyššie uvedené, v konaní bolo nepochybne ustálené, že išlo o jednostranné napadnutie, nezávislé od vôle žalobcu, a preto nebolo vôbec možné uvažovať o zavinenom podiele žalobcu na poškodení jeho zdravia, čo logicky vylučuje pričítanie mu zodpovednosti za ľahkomyseľné konanie. Žalobca žiadnym svojim správaním nevyprovokoval útočníka k násilnému konaniu, nedal žiaden podnet k útoku. Napadnutý bol bez slova a predchádzajúceho upozornenia. V danom prípade nešlo o vzájomný konflikt, či bitku ako sa to snaží prezentovať žalovaný; zo strany žalobcu v tomto smere nedošlo k žiadnemu excesu, ktorý by mu bolo možné klásť za vinu.

11. Žalobca si pri tom ako vykonával úkony súvisiace s prezliekaním nepočínal spôsobom, pri ktorom by vedome podstupoval riziko hroziaceho poškodenia na zdraví a v rozpore s obvyklým spôsobom správania. Nešlo o hazardérstvo alebo nebezpečné riskovanie, ktoré je v rozpore s obvyklým spôsobom správania. Žalobca nijako riziku napadnutia nemohol predísť, nemohol ho nijako predvídať či zabrániť mu. Žalobca si nebol a nemohol byť nijako vedomý, že dostavením sa do šatne za účelom prezlečenia sa do pracovného odevu podstupuje riziko hroziaceho poškodenia na zdraví. Nebol a ani nemohol si byť vedomý, že v šatni v súvislosti s prezliekaním môže utrpieť úraz. Žalovaný neuniesol dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že prinajmenšom žalobcovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že konal ľahkomyseľne a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže privodiť ujmu na zdraví.

12. S ohľadom na uvedené odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že v danom prípade utrpel žalobca dňa 23. februára 2016 pracovný úraz, za ktorý v celom rozsahu zodpovedá žalovaný.

13. O nároku na náhradu trov (celého) konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi priznal; so zreteľom na vyššie uvedené; náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

14. Proti predmetnému rozsudku podal žalovaný dovolanie a to z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. V dovolaní poukázal na doterajší priebeh konania.

14.1. Podľa žalovaného ide o rozhodnutie, ktoré záviselo od posúdenia právnej otázky, resp. otázok, ktoré doteraz neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené. Kľúčovou otázkou, ktorej vyriešenie viedlo odvolací súd k vydaniu svojho rozhodnutia, bolo určenie či úraz žalobcu na pracovisku žalovaného možno klasifikovať ako pracovný úraz a určenie rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú úrazom.

14.2. Odvolací súd v danej veci za účelom odôvodnenia rozhodnutia prisvedčil argumentácii žalobcu, pričom okrem vlastných úvah si pomohol najmä aplikáciou ustanovení § 195 a § 220 ods. 2 Zákonníka práce s právnou úpravou pracovného úrazu a úkonov v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Uvedené ustanovenia Zákonníka práce však podľa žalovaného nemôžu byť aplikované na fyzickú

potýčku/inzultáciu žalobcu s iným spoluzamestnancom, ktorej následkom bol vznik poškodenia zdravia u žalobcu. Podľa žalovaného dovolací súd doposiaľ nevyriešil otázku či fyzická potýčka/inzultácia zamestnancov na pracovisku súkromnoprávnej povahy, ktorej následkom je poškodenie zdravia jedného z nich, je pracovným úrazom alebo nie.

14.3. Ďalšou právnou otázkou, ktorá podľa žalovaného nebola doteraz v rozhodovacej praxi riešená je otázka týkajúca sa určenia rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú úrazom, ktorý vznikol u zamestnanca po fyzickej potýčke s iným zamestnancom. Žalovaný sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu v zmysle ktorého žalobca v momente, kedy bol napadnutý iným zamestnancom plnil pokyny žalovaného ako svojho zamestnávateľa prezliecť sa pred nástupom na zmenu do pracovného odevu a tento jediný zámer sledoval, keď sa riadne dostavil do šatne, odložil si tašku a pristúpil ku svojej šatňovej skrinke a teda, že žalobca vykonával v momente útoku úkony súvisiace s plnením pracovných úloh, pričom tento hlavný argument odvolacieho súdu, na ktorom v podstate vystaval celé svoje rozhodnutie vyplýva len z tvrdení žalobcu, ktorý toto žiadnym spôsobom nepreukázal. Podľa žalovaného rovnako neobstoí ani argument odvolacieho súdu, že konaním žalobcu nedošlo k excesu, ktorý by mu bolo možné klásť za vinu a teda, že žalobca nedal žiadny dôvod žalovanému na konanie, t.j. vzájomný konflikt. Uvedená skutočnosť, t.j. vzájomný konflikt vyplývajú aj z trestného konania, ktoré bolo vedené voči zamestnancovi žalovaného - útočníkovi (L. O.D.), kde bolo jasne interpretované, že žalobca mal mať pomer s partnerkou útočníka (zamestnanca žalovaného), čo bolo práve dôvodom na vznik daného konfliktu. S ohľadom na uvedené bol to teda práve žalobca, ktorý svojím konaním dal podnet na vznik celej situácie, kedy hrubo zasiahol do osobného vzťahu útočníka s jeho bývalou partnerkou. Práve táto skutočnosť vylučuje tvrdenie odvolacieho súdu, že žalobca nevyprovokoval útočníka na konflikt medzi nimi. Navyše žalovaný má za to, že odvolací súd uvedené tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázal, práve naopak žalovaný na uvedené tvrdenie o dôvodoch a vzájomnom konflikte medzi žalobcom a útočníkom poukazoval vo svojich podaniach, pričom tieto neboli vyvrátené žalobcom.

14.4. Podľa ustálenej právnej praxe otázku priamej súvislosti utrpeného úrazu s plnením pracovných povinností je treba posudzovať z hľadiska miestneho, časového a vecného (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky 21Cdo/2507/2000). S ohľadom na uvedené rozhodnutie podľa žalovaného o pracovnom úraze a zodpovednosti zamestnávateľa je možné hovoriť vtedy, ak sú kumulatívne naplnené všetky 3 súvislosti vzniku pracovného úrazu a to miestna, časová a vecná. Pri posúdení či je daná vecná súvislosť je potrebné skúmať vnútorný, účelový vzťah činnosti žalobcu, pri ktorom došlo k úrazu, k výkonu pracovnej povinnosti podľa pracovnej zmluvy.

14.5. K miestnemu hľadisku žalovaný uvádza, že k poškodeniu zdravia nedošlo na pracovisku žalovaného ako zamestnávateľa, na ktorom mal žalobca vykonávať pracovné činnosti podľa pracovnej zmluvy. Podľa pracovnej zmluvy mal žalobca vykonávať prácu v sklade v predmete činnosti skladové činnosti. Skladové činnosti sú vykonávané v skladových priestoroch žalovaného, takýmto skladovým priestorom celkom určite nie je šatňa v priestoroch žalovaného. Podľa názoru žalovaného k poškodeniu zdravia žalobcu došlo mimo pracoviska žalobcu určeného mu žalovaným v pracovnej zmluve ako miesto, kde má žalobca povinnosť vykonávať svoje pracovné činnosti.

14.6. V súvislosti s časovým hľadiskom žalovaný uvádza, že v daný deň, keď k poškodeniu zdravia došlo podľa dochádzkového systému žalovaného nebol žalobca vôbec nahlásený ako prítomný na pracovisku. Tiež poukázal na to, že žalobcovi poškodenie zdravia nevzniklo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním o čom svedčí aj fakt, že žalobca sám vo svojom vyjadrení doručenom žalovanému túto skutočnosť potvrdil.

14.7. Za vecnú súvislosť sa považuje tá skutočnosť, že k poškodeniu zdravia žalobcu nedošlo v zmysle § 220 ani § 195 ods. 2 Zákonníka práce, t.j. poškodenie zdravia žalobcu nenastalo pri plnení pracovných úloh, ani v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Činnosť - fyzický konflikt/bitka so spolupracovníkom sa celkom zrejme nepovažujú ani za úkony počas práce bežné, ani potrebné pred začiatkom práce, ani potrebné po skončení práce a ani nie sú potrebné pre plnenie pracovných úloh. Podľa žalovaného, konkrétne fyzický konflikt/bitka žalobcu z dôvodu výhradne súkromných záležitostí so spoluzamestnancom vyvolaných zhodou okolností v priestoroch žalovaného, nie na pracovisku, tieto podmienky nespĺňa, nejedná sa o činnosti, ktoré by mal žalobca dané v popise pracovnej pozície v zmysle § 43 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce a ani ktoré by žalobca vykonával na príkaz žalovaného. Žalovaný je toho názoru, že nie je preukázaná vecná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcu a plnením jeho pracovných úloh, resp. úkonov v súvislosti s ich plnením. Vzhľadom na absenciu miestnej,

časovej a vecnej súvislosti s poškodením zdravia žalobcu podľa žalovaného sa nemôže jednať o pracovný úraz žalobcu a zodpovednosť žalovaného za takýto úraz. Uvedené poškodenie zdravia žalobcu považuje žalovaný za iný úraz, ktorý žalobcovi vznikol.

14.8. K rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú úrazom žalovaný uviedol, že v danom konkrétnom prípade, ak mal odvolací súd za to, že sa jedná o pracovný úraz, má s ohľadom na všetky okolnosti vzniku pracovného úrazu skúmať a posudzovať aj samotný rozsah zodpovednosti žalovaného za prípadný pracovný úraz, k čomu zo strany odvolacieho súdu nedošlo. Podľa žalovaného príčinou poškodenia zdravia žalobcu bolo jeho ľahkomyselné konanie a teda, že žalobcovi vznikla škoda preto, že si počínal v rozpore s obvyklým spôsobom správania sa tak, že je zjavné, že hoci neporušil predpisy alebo ostatné predpisy alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci alebo osobitné predpisy, konal ľahkomyselné a musel si pritom byť vzhľadom na svoju kvalifikáciu a skúsenosti vedomý, že si môže privodiť ujmu na zdraví. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21Cdo/71/2001. Ak súd tvrdí opak, mal by svoje rozhodnutie jasne a zrozumiteľne odôvodniť. Súd však namiesto toho v tomto prípade úplne nedôvodne a v rozpore s § 196 ods. 2 písm. c) Zákonníka práce nielenže dotvára, ale dokonca priamo mení právny poriadok, keďže v napadnutom rozhodnutí sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s rozsahom zodpovednosti žalovaného za úraz žalobcu, pričom v danom prípade išlo o jednoznačne ľahkomyselné konanie žalobcu.

14.9. Vzhľadom na uvedené žiadal dovolací súd, aby rozsudok Krajského súdu v Bratislave bol zrušený, prípadne, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá. Súčasne žiadal aj náhradu trov dovolacieho konania.

15. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca. Poukázal na chybný dovolací návrh, v ktorom dovolateľ žiada, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ktorý už raz zrušený bol, podľa žalobcu teda dovolanie nie je riadne vymedzené a preto ho treba odmietnuť. Podľa žalobcu položené otázky zo strany žalovaného nie sú správne. Odvolací súd v bode 25. odôvodnenia rozsudku jednoznačne uvádza, že v danom prípade nešlo o vzájomný konflikt, či bitku. Vzhľadom na to, že išlo o jednostranné napadnutie žalobcu, toto jednostranné napadnutie tiež zodpovedá poškodeniu zdravia, ktoré bolo žalobcovi ako zamestnancovi spôsobené nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, čo je jedným z predpokladov jeho zadefinovanie ako pracovného úrazu v zmysle § 195 ods. 2 Zákonníka práce. Stotožnil sa s dôvodmi uvedenými v rozsudku odvolacieho súdu. V tomto smere poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 21Cdo/688/2005, 21Cdo/3742/2008. Zdôraznil, že išlo o jednostranný útok L. O., ktorý tvrdil, že so žalobcom spolu nemali žiadne spory, žalobca si nemohol byť vedomý, že dostavením sa do šatne za účelom prezlečenia sa do pracovného odevu podstupuje riziko hroziaceho poškodenia zdravia. Mal za to, že dovolanie je potrebné odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov dovolacieho konania.

16. K dovolaniu sa písomne vyjadril aj intervenient na strane žalovaného. Uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s dovolacími dôvodmi uvedenými žalovaným a v plnom rozsahu sa k nim pripája. Má rovnako ako žalovaný za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne a zákonne, keď žalobu zamietol. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Zotrval na tom, že úraz, ktorý žalobca utrpel dňa 23. júna 2016 nemožno považovať za úraz pracovný, čomu svedčí aj vykonané dokazovanie. Poukázal na skutočnosť, že k poškodeniu zdravia žalobcu došlo v čase, ktorý nespadá do časového úseku určeného žalovaným ako čas na prezliekanie zamestnancov, teda čas určený na vykonávanie úkonov spojených s pracovným plnením úloh. Z dokazovania tiež vyplynulo, že v čase poškodenia zdravia žalobca neplnil žiadnu pracovnú úlohu a ani nevykonával úkony v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Poukázal na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej nie každý úraz, ktorý zamestnanec utrpí u zamestnávateľa je možné považovať za pracovný úraz, ale iba taký, ak sú preukázateľne a kumulatívne naplnené všetky tri súvislosti vzniku pracovného úrazu - miestna, časová a vecná.

16.1. Intervenient sa stotožnil a pripojil k argumentácii žalovaného obsiahnutej v dovolaní a rovnako tvrdí, že v predmetnom konaní nebolo preukázané splnenie vyššie uvedených súvislostí, ktorých kumulatívne naplnenie je základnou podmienkou klasifikácie poškodenia zdravia žalobcu dňa 23. júna 2016 ako úrazu pracovného.

16.2. Intervenient poukázal na skutočnosť, že žalobca nepochybne utrpel úraz z dôvodov nemajúcich akýkoľvek čo i len vzdialený vnútorný účelový vzťah s výkonom jeho práce. Intervenient tak má za to, že v konaní bolo nesporne preukázané, že žalobca dal pre pána L. O. podnet k vzájomnému konfliktu, kedy o tomto podnete sa svedok L. O. dozvedel práve v daný deň a k jeho prvému kontaktu po predmetnom podnete bol práve kontakt v daných priestoroch. Uvedené tvrdenie svedka samotný žalobca nepoprel ani nespochybnil. Tvrdenie uvádzané odvolacím súdom, že v danom prípade nešlo o vzájomný konflikt či o bitku zamestnancov, ale o jednostranný útok, na ktorý žalobca nedal nijaký reálny objektívny podnet v priestoroch žalovaného, je výslovne a priamo v rozpore s vykonaným dokazovaním. Odvolací súd neodstránil vady vytýkané mu uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/203/2022. Žiadal žalobu zamietnuť, resp. rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Súčasne navrhol, aby dovolací súd zaviazal žalobcu k náhrade trov konania.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

17.1. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

17.2. Žalovaný (dovolateľ) vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

17.3. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17.4. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je relevantná len právna (nie skutková) otázka. Pripomenúť treba, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

17.5. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (I. ÚS 51/2020). Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný (III. ÚS 76/2021 aj III. ÚS 701/2022). Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP tvoria jeden celok, a preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktno len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil „na konkrétnom riadku svojho podania“. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo namietané rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019).

17.6. Dovolateľ vymedzil 2 právne otázky, ktoré boli podľa neho riešené v konaní nesprávne.

17.7. Podľa žalobcu dovolací súd doposiaľ neriešil otázku či fyzická potýčka/inzultácia zamestnancov na pracovisku súkromnoprávnej povahy, ktorej následkom je poškodenie zdravia jedného z nich, je pracovným úrazom alebo nie. Z uvedeného sa dá dôvodiť, nakoľko z bodu 18. a 19. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva zistený skutkový stav veci (ktorým je dovolací súd v zmysle ust. § 442 CSP viazaný) tak, že nešlo o vzájomný konflikt či o bitku dvoch zamestnancov, ale o jednostranný útok, na ktorý žalobca nedal nijaký reálny objektívny podnet v priestoroch žalovaného. Takto položenú

právnú otázku nie je možné riešiť, nakoľko nevyplýva zo zisteného skutkového stavu veci. Odvolací súd právne posudzoval skutkový stav zachytený v bodoch 18. a 19. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu: „Žalobca vošiel do šatne určenej žalovaným ako zamestnávateľom na prezliekanie do pracovného odevu pred začiatkom pracovnej zmeny, zložil a odložil si tašku na lavičku a pristúpil k svojej skrinke. V momente, kedy bol napadnutý iným zamestnancom, plnil pokyny žalovaného ako svojho zamestnávateľa prezliecť sa pred nástupom na zmenu do pracovného odevu a tento jediný zámer sledoval, keď sa riadne dostavil do šatne, odložil si tašku a pristúpil ku svojej šatňovej skrinke. Prezlečenie do pracovného odevu bolo nevyhnutné z hľadiska povahy jeho pracovnej činnosti a vyžadované od neho žalovaným ako zamestnávateľom, úkony vykonával pred zmenou začínajúcou sa o 18.00 hod., ktorú mal v ten deň nariadenú. Žalobca tak dôvodne argumentuje v podanom odvolaní, že v momente útoku vykonával úkony súvisiace s prezliekaním, keď vošiel do šatne, zložil a odložil si tašku na lavičku a prišiel k svojej skrinke s úmyslom sa prezliecť. Vykonával úkony so zámerom prezlečenia sa a uposlúchnutia pokynu žalovaného byť pred nástupom na zmenu riadne prezlečený do pracovného odevu. Do šatne prišiel jedine za týmto účelom. V danom prípade nešlo o vzájomný konflikt či o bitku zamestnancov, ale o jednostranný útok, na ktorý žalobca nedal nijaký reálny objektívny podnet v priestoroch žalovaného. Intervenie v tejto súvislosti nedôvodne namieta, že žalobca dal podnet na takýto útok. Dostavenie sa do šatne so zámerom prezlečenia do pracovného odevu bola činnosť žalobcu nevyhnutne vyžadovaná povahou práce a pokynmi žalovaného ako zamestnávateľa, súvisela s prezliekaním sa do pracovného odevu, bola vykonávaná v priestoroch, kde sa už bol žalobca povinný riadiť pokynmi žalovaného a bola objektívne vykonávaná v prospech žalovaného ako zamestnávateľa. Žalobca sa v tomto smere svojím konaním nedopustil žiadneho excesu.“

17.8. V predmetnej veci sa žalobca domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd určil, že úraz, ktorý žalobca utrpel v šatni žalovaného je pracovný úraz a za škodu ním vzniknutú zodpovedá žalovaný. V šatniach určených zamestnávateľom na prezlečenie zamestnancov do pracovných odevov došlo k jednostrannému fyzickému útoku na osobu žalobcu zo strany iného zamestnanca. Prezlečenie do pracovného odevu bolo nevyhnutné z hľadiska povahy jeho pracovnej činnosti a vyžadované od neho žalovaným ako zamestnávateľom, žalobca úkony vykonával pred smenou, ktorú mal v ten deň nariadenú. Za zásadnú možno označiť aplikáciu § 195 ods. 1 a 2 a § 220 ods. 2 Zákonníka práce na predmetný spor, a teda za vyčnievajúce právne otázky z obsahu dovolania, ktoré súdy riešili v predmetnej veci je možné vzhliadnuť nasledovne: 1. Je možné považovať úkony zamestnanca pred nástupom na pracovnú zmenu, vykonávané v šatni zamestnávateľa s úmyslom prezliecť sa do pracovného odevu, za úkony v súvislosti s plnením pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce?

2. Je možné považovať jednostranný fyzický útok zamestnanca na iného zamestnanca, ktorý v momente útoku vykonával úkony v súvislosti s prezliekaním, resp. úkony s úmyslom sa prezliecť do pracovného odevu pred nástupom na pracovnú zmenu, za pracovný úraz v zmysle § 195 ods. 2 Zákonníka práce?

18. Podľa § 195 ods. 1, 2 Zákonníka práce (1) Ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.

(2) Pracovný úraz je poškodenie zdravia, ktoré bolo zamestnancovi spôsobené pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlym a násilným pôsobením vonkajších vplyvov.

18.1. Podľa § 220 ods. 1 až 3 Zákonníka práce (1) Plnenie pracovných úloh je výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovnoprávneho vzťahu, iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty.

(2) V priamej súvislosti s plnením pracovných úloh sú úkony potrebné na výkon práce a úkony počas práce zvyčajné alebo potrebné pred začiatkom práce alebo po jej skončení. Takými úkonmi nie je cesta do zamestnania a späť, stravovanie, ošetrovanie alebo vyšetrenie v zdravotníckom zariadení, ani cesta na ne a späť. Vyšetrenie v zdravotníckom zariadení vykonávané na príkaz zamestnávateľa alebo ošetrovanie pri prvej pomoci a cesta na ne a späť sú úkony v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh.

(3) Ako pracovný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý zamestnanec utrpel pre plnenie pracovných úloh.

19. Zákoník práce za pracovní úraz výslovně považuje poškození zdraví zaměstnance způsobené při plnění pracovních úloh nebo v přímé souvislosti s ním nezávisle od jeho vůle, náhlým, násilným a krátkodobým působením vonkajších vlivů. Může íť o vlivy mechanické, ale aj chemické a duševné. Za pracovní úraz možno považovať aj úraz, ktorý sa stal pri výkone práce alebo v priamej súvislosti s týmto výkonom následkom prírodných udalostí. Za pracovní úraz treba považovať aj úraz, ku ktorému došlo pre plnenie pracovních povinností zamestnanca.

19.1. O pracovní úraz nejde, ak došlo k poškození zdraví zamestnanca v čase, keď prekročil, resp. vybočil z plnenia pracovních úloh alebo činnosti, ktorá je v priamej súvislosti s plnením pracovních úloh. Zamestnávateľ sa nemôže zbaviť zodpovednosti len tým, že zamestnanec porušil bezpečnostný predpis. Musí íť o zavinené porušenie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

19.2. Ide o objektívnu zodpovednosť zamestnávateľa. Jej predpokladom nie je zavinenie, v niektorých prípadoch ani protiprávnosť. Na vznik zodpovednosti sa však vyžaduje vznik ujmy, škodná udalosť a príčinná súvislosť medzi škodnou udalosťou a škodou. K pracovnému úrazu nemusí dôjsť z jedinej príčiny, ale aj z viacerých príčin. Ďalším predpokladom tejto zodpovednosti je, že musí íť o zamestnanca v pracovnom pomere alebo inom právnom vzťahu podľa ust. § 215 ZP a k pracovnému úrazu alebo chorobe z povolania došlo pri plnení pracovních úloh alebo v priamej súvislosti s týmto plnením. Zodpovednosť za pracovné úrazy a choroby z povolania môže vzniknúť aj v pracovnom pomere na čiastočný pracovný úväzok. Tieto predpoklady preukazuje poškodený. Dodržanie všetkých povinností vyplývajúcich z bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci samo osebe ešte nie je dôvodom na obmedzenie alebo zbavenie sa zodpovednosti.

19.3. Vo vzťahu k prvej položenej právnej otázke, je potrebné poukázať na to, že je nutné sa zaoberať výkladom ustanovení §§ 195 a 220 Zákoníka práce, tak ako k tomu pristúpil aj odvolací súd. V prejednávanej veci, teda či zistený skutkový stav (pozri bod. 18. a 19. rozsudku odvolacieho súdu) je možné podradiť pod charakteristiku ust. § 195 ods. 1, 2 Zákoníka práce, teda zodpovednosť zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze, ako to napokon vyhodnotil odvolací súd.

19.4. Otázku charakteru prežliekania sa zamestnanca a súvislosťou tejto činnosti s plnením pracovních úloh je možné zhrnúť tak, že literatúra uvedená nižšie nakoniec konštatuje, že „Typickými úkonmi potrebnými na výkon práce a úkonmi, ktoré sú počas práce zvyčajné alebo potrebné pred začiatkom práce alebo po jej skončení, hoci ich zákon výslovně neuvádza, sú napríklad prežliekanie zamestnanca pred a po skončení pracovnej zmeny.“.

19.5. Dovolačí súd k prvej nastolenej právnej otázke uvádza nasl. teoretické východiská: „Právni úprava plnění pracovních úkolů a přímé souvislosti s ním je do značné míry kazuistická a působí roztříštěným dojmem. Přesto však lze dospět k určitým jednotícím prvkům, které umožňují vnímat tuto problematiku více systematicky. Obecným kritériem pro řešení otázky, zda k určité skutečnosti, jednání, události došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, je posouzení, v jaké souvislosti z hlediska místního, časového a věcného ke zkoumanému jevu došlo. Protože různorodost práce vylučuje možnost vyjmenovat všechny úkony, ke kterým v průběhu pracovního dne dochází, je třeba jednak s přihlédnutím k uvedeným obecným hlediskům, jednak k charakteru posuzované pracovní činnosti, v každém jednotlivém případě konkrétně posoudit, zda ke škodě došlo v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů. Úkonem nutným před počátkem práce může být v případě některých profesí převlečení do pracovního oděvu, kontrola stroje, na kterém bude zaměstnanec pracovat, úkonem potřebným k výkonu práce může být obstarání nářadí či seřízení stroje, za úkon během práce obvyklý lze považovat potřebu zajít na sociální zařízení včetně cesty tam i zpět, úkonem nutným po skončení práce bude opět u některých profesí převlečení z pracovního oděvu včetně nezbytné očisty, avšak nikoli kupříkladu situace, jestliže zaměstnanec, který vzhledem k charakteru své práce nepoužívá pracovní oděv, se po skončení pracovní doby převléká do večerního oděvu, protože jde do divadla. (NOVOTNÝ, Zdeněk. § 274 [Úkony potřebné k výkonu práce]. In: BĚLINA, Miroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. Zákoník práce. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1224-1225, marg. č. 1.)“.

19.6. „Z hlediska odpovědnosti zaměstnance nebo zaměstnavatele za škodu má přímá souvislost s plněním pracovních úkolů stejné právní důsledky jako její plnění.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou především úkony potřebné k výkonu práce. O takové úkony může íť například, když zaměstnanec pracuje v horkém provozu a zaměstnavatel mu poskytuje ochranné nápoje sloužící k doplňování úbytků na tekutinách a jiných potřebných látkách

ztraceným nadměrným pocením, nezbytným pro život a zdraví a pro předcházení nepřiměřeným reakcím na tepelné zatížení. Škoda vzniklá při této činnosti je tedy v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů. Stejně je tomu u úkonů během práce obvyklých v době přestávky na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele. Takovými úkony jsou například úkony zaměstnance v spojení s mytím nebo převlékáním do pracovního oblevu. Mezi ně lze zařadit i úkony řidiče z povolání, které provádí kontrolu stavu motorového vozidla před jeho vyjetím. (HOCHMAN, Josef. § 274. In: HOCHMAN, Josef, KOTTNAUER, Antonín, ÚLEHLOVÁ, Helena. Nový Zákoník práce s komentářem, použitelnou judikaturou a předpisy souvisejícími. 2. aktualizované a přepracované vydání. Praha: LINDE PRAHA, a. s., 2008, 927 s., ISBN 978-80-7201-724-9, s. 687-688.“

19.7. „Za úkony v přímé souvislosti s plněním pracovních úloh se považují úkony potřebné na výkon práce a úkony počas práce zvyčajné alebo potrebné pred začiatkom práce, alebo po jej skončení.

Typickými úkonmi potrebnými na výkon práce a úkonmi, ktoré sú počas práce zvyčajné alebo potrebné pred začiatkom práce alebo po jej skončení, hoci ich zákon výslovne neuvádza, sú napríklad prezliekanie zamestnanca pred a po skončení pracovnej zmeny, vykonanie osobnej hygieny, účasť na školení organizovanom zamestnávateľom a podobne. (KRAJČO, Jaroslav. § 195. In: KRAJČO, Jaroslav, PREISINGER, Marian, SUČANSKÁ, Daniela. Zákoník práce. Komentár. IURA EDITION, 2002, 798s., ISBN 80-89047-27-0, s. 628-638.)“.

20. Pokiaľ ide o náhradu škody z titulu vzniku pracovného úrazu, za ktorý zodpovedá zamestnávateľ, v danom prípade je potrebné vychádzať z ustanovenia § 220 ods. 2 Zákonníka práce, podľa ktorého úkony potrebné na výkon práce a úkony počas práce zvyčajné alebo potrebné pred začiatkom práce alebo po jej skončení sa považujú za úkony v priamej súvislosti s plnením pracovních úloh (vymedzenie tohto pojmu je viazané k pracovnoprávnej zodpovednosti za pracovný úraz). K takýmto úkonom sa radí aj prezlečenie, osobná očista, príprava pracovních pomôcok a pod. Ak dôjde k pracovnému úrazu zamestnanca napr. pri očiste alebo prezliekaní, ktoré je odôvodnené povahou práce (musí byť splnená podmienka potrebnosti), a to aj mimo rámca pracovného času zamestnanca (na začiatku alebo na konci pracovnej zmeny), budú sa tieto úkony považovať za úkony v priamej súvislosti s plnením pracovních úloh.

21. Povinnosť prezliekania sa do pracovného oblevu, resp. prezliekania sa do civilného oblečenia je úkonom, ktorý je potrebný uskutočniť pred výkonom práce a po jeho skončení. Zákoník práce ho pomenúva podľa § 220 ods. 2 ako úkon v priamej súvislosti s plnením pracovních úloh. Zákonnodarcu zaradil ustanovenie o plnení pracovních úloh a priamej súvislosti s ním do ôsmej časti Zákonníka práce s názvom Náhrada škody a nie do časti Pracovný čas a doba odpočinku, kde je komplexne upravený pracovný čas, z čoho jednoznačne je potrebné odvodiť, že úkony, ktoré vznikajú pri plnení pracovních úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovních úloh, majú význam v súvislosti s náhradou škody v zodpovednostných vzťahoch.

22. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd túto prvú položenú otázku v kontexte nastoleného skutkového stavu (pozri bod 18.7. tohto rozhodnutia) vyriešil správne, keď vychádzal z ust. § 220 ods. 2 Zákonníka práce a zo zisteného skutkového stavu (ktorým je dovolací súd viazaný v zmysle § 442 CSP), keď bolo nepochybné, že z hľadiska výkonu pracovnej činnosti žalobcu bolo vyžadované so strany žalovaného ako zamestnávateľa prezlečenie sa do pracovného oblevu, žalobca pred pracovnou smenou vykonával úkony súvisiace s prezliekaním v šatni žalovaného, keď vošiel do šatne, odložil si tašku na lavičku, prišiel ku svojej skrinke s úmyslom prezliecť sa, pričom došlo zo strany L. O. k jednostrannému fyzickému útoku na ktorý v priestoroch žalovaného žalobca nedal nejaký reálny objektívny podnet. Správne vyhodnotil, že dostavenie sa žalobcu do šatne žalovaného so zámerom prezlečenia sa do pracovného oblevu, bola činnosť žalobcu nevyhnutne vyžadovaná povahou práce a pokynmi žalovaného ako zamestnávateľa, súvisela s prezliekaním sa do pracovného oblevu, bola vykonávaná v priestoroch, kde sa už bol žalobca povinný riadiť pokynmi žalovaného a bola objektívne vykonávaná v prospech žalovaného ako zamestnávateľa. Zároveň vyhodnotil, že žalobca sa v tomto smere svojím konaním nedopustil žiadneho excesu.

23. Vo vzťahu k druhej právnej otázke, či je možné považovať jednostranný fyzický útok zamestnanca

na iného zamestnanca, ktorý v momente útoku vykonával úkony v súvislosti s prezliekaním, resp. úkony s úmyslom sa prezliecť do pracovného odevu pred nástupom na pracovnú zmenu, za pracovný úraz v zmysle § 195 ods. 2 Zákonníka práce?

23.1. Dovolací súd k uvedenej právnej otázke identifikoval a podporne poukazuje na tzv. zhodnotenie rozhodovania súdov ČSR o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania, prejednané a schválené občianskoprávnym kolégiom NS ČSR, z 27. januára 1975 pod Cpj 37/74, publikované pod R 11/1976 v čísle vydania (zväzku) 2-3 ročník 1976 na strane 93, ktoré sa venovalo výkladu pojmu plnenie pracovných úloh alebo priama súvislosť s ním práve v súvislosti s fyzickým napadnutím zamestnanca a posudzovaním pracovného úrazu. Z uvedeného vyplynulo: „Ak dôjde k úrazu zamestnanca pri plnení pracovných úloh napríklad tým spôsobom, že ho napadne iný zamestnanec alebo osoba, ktorá pracuje u zamestnávateľa, ide o pracovný úraz, pretože pri posudzovaní objektívnej zodpovednosti zamestnávateľa za pracovný úraz zamestnanca je rozhodujúce, že mu škoda vznikla pri plnení pracovných úloh, a nie to, kto je pôvodcom škody. V týchto prípadoch môže mať význam aj okolnosť, či poškodený dal podnet k napadnutiu iným zamestnancom. Ak dôjde k úrazu v čase, keď zamestnanec neplní pracovnú úlohu, ani nevykonáva činnosť, ktorá je v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, potom nemôže ísť o pracovný úraz. K takýmto situáciám môže dôjsť vtedy, keď zamestnanec dokončí dlho pred skončením zmeny pracovnú úlohu, ktorej vykonaním bol poverený, a o ďalšiu prácu sa u svojho nadriadeného zamestnanca zámerne nehlásil. Nemožno sem teda zahŕňať prípady, keď zamestnanec nepracuje preto, že vyčkáva na pridelenie ďalšej práce od svojho nadriadeného. Tým však nie je vylúčená zodpovednosť zamestnávateľa za úraz podľa § 192 ZP.“

23.2. Vo vzťahu k zistenej skutkovej situácii pred súdmi oboch stupňov dovolací súd poukazuje na správne právne posúdenie veci odvolacím súdom aj tejto druhej otázky, že v danom prípade išlo o pracovný úraz žalobcu, tak ako to konštatoval odvolací súd s poukazom na ust. § 195 ods. 1 a 2 Zákonníka práce so zohľadnením aj otázky priamej súvislosti utrpeného úrazu s plnením pracovných povinností (resp. úloh v zmysle § 220 ods. 2 Zákonníka práce) z hľadiska miestneho, časového a vecného, čo nepochybne vyplynulo z bodov 17. až 19. napadnutého rozsudku. Odvolací súd aj konštatoval, že žalobca sa v tomto smere nedopustil ani žiadneho excesu. V tomto smere dovolací súd ani nevidí rozpornosť s rozhodnutím Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 21Cdo/2507/2000, na ktoré dovolateľ podporne poukazuje, práve preto, že zo strany súdu bola zistená miestna, vecná a časová súvislosť k vzťahu činnosti, pri ktorej došlo k úrazu.

23.3. Preto ani tieto čiastkové námietky žalovaného nemôžu byť dôvodné. Aj tieto odvolací súd správne právne v kontexte zisteného skutkového stavu posúdil.

24. Ďalšia právna otázka týkajúca sa určenia rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú úrazom, ktorý vznikol u zamestnanca po fyzickej potýčke s iným zamestnancom. Potrebné bolo vychádzať, ako už vyššie bolo uvedené zo skutkových zistení uvedených odvolacím súdom (opätovne s poukazom na § 442 CSP). Otázka rozsahu zodpovednosti žalovaného bola skúmaná s poukazom na ust. § 196 Zákonníka práce, čo vyplýva z bodov 20. až 27. rozsudku odvolacieho súdu, keď napokon odvolací súd konštatoval, že zodpovednosť žalovaného za daný pracovný úraz žalobcu je daná v celom jeho rozsahu (pozri podrobnejšie body 25. a 26. odôvodnenia odvolacieho rozsudku). Napokon takto položená otázka zo strany žalovaného je veľmi všeobecná, nedá sa z nej v podstate zistiť, čo konkrétne odvolací súd nesprávne posudzoval, keď napokon sa rozsahom zodpovednosti (a tým aj zbavením sa zodpovednosti za pracovný úraz) za pracovný úraz následne po zrušujúcom uznesení NS SR v tejto veci odvolací súd zaoberal v súlade s § 196 Zákonníka práce. Je zrejmé, že žalovaný v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ust. § 421 ods. 1 CSP. Ako bolo už uvedené vyššie, len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP. Preto v tejto časti bolo dovolanie neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu, ani námietka žalovaného, že odvolací súd nepostupoval v súlade a s pokynmi predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu, nemôže byť námietkou dôvodnou, keď odvolací súd podrobne rozviedol otázku rozsahu zodpovednosti žalovaného poukazom na vyššie uvedené dôvody

rozhodnutia.

25. Dovolaciemu súdu za opísanej situácie preto neostalo iné, než dovolanie žalovaného zamietnuť v súlade s ustanovením § 448 CSP. Osobitne už o odmietnutí dovolania s poukazom na bod 25. tohto rozhodnutia nerozhodoval.

26. Dovolací súd žalobcovi ako úspešnému v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.